

2025-03-13

Diarienummer U2024/02723

Utbildningsdepartementet

Remissvar av betänkandet Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning (SOU 2024:81)

Övergripande synpunkter

Stockholms konstnärliga högskola (SKH) delar inte bilden av att det är låg genomströmning inom programmet och att studenterna har utmaningar att klara av utbildningen på grund av bristfälliga ämneskunskaper från tidigare skolgång.

Kapitel 11.3 Skärpta krav på kunskaper i svenska

Angående kravet på betyg C i Svenska 3/Svenska som andraspråk 3

SKH delar inte utredningens problembild gällande studenters generellt sett allt svagare språkliga förmågor för att utveckla ändamålsenlig nivå av akademiskt läsande och skrivande. Lärosätet ser att införandet enbart skulle påverka antalet antagna studenter ytterst marginellt. För att analysera och utvärdera om införandet av detta behörighetskrav ger eftersträvarvärda effekter föreslår SKH att konsekvenserna utvärderas och eventuellt modifieras om behov finns.

Förslag: SKH föreslår att införandet av kravet på lägst betyg C i Svenska 3/Svenska som andraspråk 3 analyseras och utvärderas efter en fastställd tidsperiod. Syftet är att undersöka de faktiska konsekvenserna av reformen samt att bedöma dess effekt på antagningsprocessen och utbildningens kvalitet. En sådan utvärdering skulle möjliggöra en evidensbaserad bedömning av reformens genomslag och dess påverkan på tillträdet till högre utbildning.

Angående betygskomplettering i Svenska 3/Svenska som andraspråk 3

I betänkandet diskuteras möjligheten till behörighetskomplettering med anledning av det skärpta tillträdeskravet i Svenska 3/Svenska som andraspråk 3. SKH ser positivt på möjligheten att komplettera behörigheten genom kommunal vuxenutbildning och högskolestudier. Det skulle dock även kunna vara fördelaktigt att utvidga denna möjlighet till folkhögskolor. SKH tillämpar ett konstnärligt behörighetsprov som särskilt behörighetskrav, och en betydande andel av de sökande har tidigare genomgått utbildningar vid folkhögskolor. Att erbjuda komplettering av

gymnasiebetyg inom samma utbildningsmiljö skulle sannolikt ha en positiv inverkan på rekryteringen av studenter till SKH och underlätta övergången till högre konstnärliga studier.

Förslag: SKH föreslår att behörighetskomplettering i Svenska 3/Svenska som andraspråk 3 även kan göras vid folkhögskolor. SKH föreslår en skyndsam utveckling av strukturer för behörighetskomplettering.

Kapitel 12 Alternativa vägar till en lärarexamen

SKH ställer sig i grunden positiva till fler vägar till en lärarexamen. Vi ser dock att det är ytterst viktigt att de lärosäten som ger KPU i ett ämne har examensrätt i ämnet för att kunna säkerställa kvaliteten på ämnesdidaktiken. Vi anser även att tillträdeskravet på KPU bör omfatta samma inträdeskrav på svenska 3/svenska som andraspråk 3 som mot motsvarande lärarutbildning.

Kapitel 13 Ökat behov av samverkan

SKH ställer sig positiv till förslaget som syftar till att underlätta lärarförsörjningen i glesbygdsområden. För att säkerställa utbildningens kvalitet anser SKH att en sådan satsning kräver en nära samverkan med de konstnärliga, ämnesdidaktiska och vetenskapliga högskolemiljöerna inom respektive ämnesområde.

SKH har redan etablerat en välutvecklad samverkan med både Göteborgs universitet och Stockholms universitet i frågor som rör utbildning, lärarförsörjning och samläsning över lärosätesgränserna. Därtill har högskolan nyligen påbörjat en praktiktäna forskningssamverkan med Konstfack och Kungl. Musikhögskolan inom ramen för Huvudstadsnoden, ULF, vilket ytterligare stärker den akademiska och pedagogiska förankringen av utbildningen.

Kapitel 14.2 Minskad tid för UVK och ökat fokus på praktiktäna innehåll

Angående flytten av 15 hp från UVK till ämnes- och ämnesdidaktiska studier

SKH ställer sig positiva till att omfördela 15 högskolepoäng från den utbildningsvetenskapliga kärnan till ämnes- och ämnesdidaktiska studier. En sådan förändring bedöms skapa bättre förutsättningar för att integrera utbildningsvetenskapliga perspektiv inom ämnesstudierna, anpassat efter respektive ämnes specifika teoretiska och praktiska förutsättningar och villkor.

SKH har redan en välutvecklad ämnesdidaktik som sammanför teori och praktik inom utbildningen. Högskolan ser därför positivt på möjligheten att ytterligare stärka denna integration genom den föreslagna förändringen, vilket förväntas bidra till en mer fördjupad och ämnesnära lärarutbildning.

Förslag: SKH är positiv till förslaget att omfördela 15 högskolepoäng från den utbildningsvetenskapliga kärnan till ämnes- och ämnesdidaktiska studier.

Angående vikten av moment gällande ledarskap i lärarutbildning

SKH ställer sig positiv till ett starkt fokus på ledarskap i lärarutbildningen. SKH vill dock betona vikten av att detta är kopplat till ett praktiskt arbete som inkluderar både VFU och fältstudier för att studenterna ska kunna utveckla färdigheten att kunna hantera komplexa undervisningssituationer. Dessutom är det viktigt att det finns verksamma lärare som studenterna möter under sin utbildning för att kunna arbeta verksamhetsnära med dessa frågor.

Kapitel 17 Uppdaterade examensmål

Angående detaljstyrning av lärarutbildningens vetenskapliga grund

SKH ställer sig kritisk till betänkandets förslag om att etablera en särskild vetenskaplig grund för lärarutbildningen. En sådan åtgärd riskerar att inskränka den akademiska friheten och därmed påverka högskolesektorns autonomi negativt.

Angående minskningen på antal examensmål

SKH ser positivt på att antalet mål inom lärarutbildningen har reducerats. Dock innebär den ökade omfattningen av de kvarvarande målen att problemet med stoffträngsel sannolikt kvarstår, vilket kan påverka utbildningens genomförbarhet och kvalitet.

Förslag: SKH föreslår att inte specificera vilka metoder som ska ingå i lärarutbildningen i examensmålen.

Kapitel 18 Kvalitetsförstärkningar för lärarutbildningarna

Angående ersättningsnivåer

SKH välkomnar förslaget om höjda ersättningsnivåer inom lärarutbildningen samt förslaget ekonomiska stödet för mindre ämnen, i syfte att stärka kvaliteten på undervisningen.

SKH är för närvarande den enda högskolan i Sverige som antar ämneslärarstudenter i dans. Ämnet är, sett till studentantal, relativt litet, och

den nationella arbetsmarknaden för danslärare är begränsad. Högskolan är beredd att axla ett nationellt ansvar för utbildningen men ser ett behov av särskilt stöd för att täcka de kostnader som är förknippade med utbildningens olika delar. Detta inkluderar både ämnes- och ämnesdidaktiska kurser samt verksamhetsförlagd utbildning (VFU) som genomförs utanför Stockholmsregionen.

Praktiska och estetiska kurser i förskolläraryrket och grundläraryrket

Det framgår i betänkandet att de praktiska och estetiska kurserna inom förskolläraryrket och grundläraryrket avräknas mot utbildningsområdet Övrigt. Estetiska uttrycksformer inkluderar barns lek och användning av fantasi som utgör grundläggande komponenter i barns lärande och utveckling. Eftersom dessa uttrycksformer är centrala för barns kognitiva och socioemotionella utveckling, utgör de även väsentliga verktyg i förskollärarens pedagogiska arbete. För att förskollärare ska kunna stödja barns lärande genom estetiska uttryck krävs en grundläggande utbildning inom flera konstnärliga discipliner, däribland dans, samt kunskap om hur detta konstnärliga kunnande kan tillämpas i den pedagogiska praktiken. Undervisningen inom detta område är praktiskt inriktad, vilket innebär att utvecklingen av förskolläraryrket studentens estetiska färdigheter är resurskrävande i termer av lärarledd tid och lokaler. Mot bakgrund av den pågående dialogen mellan Stockholms konstnärliga högskola och Stockholms universitet om möjlig samverkan inom utbildningsinsatser har behovet av en höjd ersättningsnivå belysts som en avgörande faktor för att säkerställa en kvalitativ och hållbar utbildning inom detta område

Förslag: SKH föreslår en ökning av ersättningsnivån av praktiska och estetiska kurser inom förskolläraryrket och grundläraryrket utbildning genom att dessa ges ett eget utbildningsområde med ett ökat ersättningsbelopp per HST/HPR.

Remissvaret har beretts av Ninnie Andersson, ämneschef för Danspedagogik och lektor i danspedagogik samt Stina O'Connell, programansvarig för ämnesläraryrket utbildningen. Detta remissvar har beslutats av rektor Ellen Røed.

Stockholm, dag som ovan

Ellen Røed

Rektor

Stockholms konstnärliga högskola